

LESONTWERP

BACHELOR IN ONDERWIJS: LAGER ONDERWIJS – flexibel traject

datum indienen 22/12/2013

eventuele reden uitstel (in te vullen door mentor)

naam Ine Dhondt

klas DLO

FLLLEX 2.1

Studietrajectbegeleider: Wendy Van Humbeeck

school : Vrije Basisschool Heilig Hart Oud-Heverlee leergebied : godsdienst
klas en leerjaar : 6de leerjaar – juf Veerle onderdeel : bijbelverhalen
aantal leerlingen : 26 lesonderwerp : driekoningen
datum (data) : 09/01/2014 lestijden : van 10u.40 tot 11u.30 uur
van _____ tot _____ uur
van _____ tot _____ uur

VOORTAAK: door leerlingen tegen de lesdatum mee te brengen materiaal of uit te voeren opdracht
/

AANVRAAG MATERIAAL STAGESCHOOL

- voor de lesgever: /
- voor de leerlingen: /

BRONNEN: handboeken, naslagwerken, documentatie van oefenschool of medestudenten (in te vullen volgens APA-systeem)

CEULEMANS, K., *Leerprocessen begeleiden: godsdienst*, cursus KHLeuven (onuitg.), Toledo, schooljaar 2013-2014

SITUERING IN DE LEERPLANNEN: pagina en omschrijving

uit leerplan 'rooms-katholieke godsdienst voor het lager onderwijs in Vlaanderen' van het Vlaams Verbond van het Katholiek Basisonderwijs, d.d. 2000 (zie portaal):

5.2.3 Derde cyclus - Schema 3c – Componenten van levensbeschouwelijke en religieuze groei als vindplaatsen van gelovig leven:

D. openkomen voor symboliek: geloofstaal, rituelen, vieringen:

5.2.3.11 Liturgisch en pastoraal jaar:

Kinderen begrijpen Kerstmis als het feest waarin christenen hun ervaring van 'God wordt mens' vieren.

Dit houdt in dat ze ...

Kern: de kerstverhalen (Lc. en Mt.) lezen als verhalen waarin christenen hun geloof in Jezus als Messias, de Zoon van God, uitdrukken en niet als historische verhalen.

BEGINSITUATIE: relevante voorkennis, belevings- en ervaringswereld van leerlingen, motivering, voortaken, klagewoonten

Dit is de tweede godsdienstles na de kerstvakantie. In het begin van de week namen de lln het geboorteverhaal van Lucas door.

Op vrijdag gaan de lln drie koningen zingen in het rusthuis.

LEERDOELEN: noteer de essentiële lesdoelen. Rangschik ze volgens de lesfasering en geef met een passend symbool aan of ze cognitief (C), dynamisch-affectief (DA), sociaal (S) of psychomotorisch (PM) zijn

- De lln kunnen met aandacht luisteren naar een hertaling van een bijbelverhaal. (DA)
- De lln zijn bereid zich in te leven in de personages uit het bijbelverhaal. (DA)
- De lln kunnen de symboliek in het bijbelverhaal ontdekken (C).
- De lln zijn bereid eigen ervaringen van vreugdevolle ontmoetingen te delen met elkaar (DA en S).
- De lln zijn bereid respectvol te luisteren naar elkaars ervaringen. Ze zijn geïnteresseerd in elkaars ervaringen

(DA en S).

ONDERWIJSLEERMIDDELEN

voor de lesgever:

tijdens inleiding: muziek

tijdens kern: verhaalopstelling

tijdens verwerking: /

tijdens slot: lied 'A la Berline Postiljon';

voor de leerlingen:

tijdens inleiding: /

tijdens kern:

- enkele attributen die geassocieerd worden met koning Herodes en de drie wijzen (kroon, goud, wierook en mirre)

- blad met op ene kant tekst bijbelverhaal en op andere kant krantenartikel geboorte prinses Elisabeth, werkblad

tijdens verwerking: schrijfgier, spiraal, lijm

tijdens slot: schaar, sterrenslinger

Gefotokopieerde (invul)teksten die gebruikt worden in functie van de les steeds in twee exemplaren bijvoegen (één blanco en één ingevuld)

VERANTWOORDING VAN HET DIDACTISCH HANDELEN: gebaseerd op (1) vakdidactiek, (2) ontwikkelingspsychologie, (3) didactische principes, (4) leerpsychologie

sfeerzetting godsdienstles: bij het binnenkomen in de klas speelt een rustige muziek en brand een wierookstokje (zie schat van de drie wijzen). De lln gaan in de kring zitten. Omdat de verhaalopstelling reeds klaarstaat, kunnen ze reeds kijken en zich afvragen waarover de les zal gaan.

ASSIMILATIE (verkennen, confronteren met verhaal)

De lkr vertelt de kern van het verhaal in voor de lln begrijpbare taal en gebruikt beeldmateriaal ter ondersteuning:

Heel grote landkaart, met eenvoudige kleuren, op kartonnen ondergrond, van Israël met Jeruzalem, Betlehem en Nazaret, het Oosten, Egypte,...: horizontaal op lage tafel gelegd, als tafelblad. Op de kaart staan:

- gouden ster met staart op lang dun stokje boven Jeruzalem

- zwart-wit Jozef, Maria en Jezus samen op stukje isomo in Betlehem, rechtopstaand, tekening langs weerszijden,

- zwart-wit 3 wijzen op kamelen op stukje isomo komende uit het Oosten, rechtopstaand, tekening langs weerszijden, met schatten (gouden steentje, brandend wierookstokje, flesje met mirre vastgemaakt aan kamelen)

- zwart-wit koning Herodes op troon, op stukje isomo in Jeruzalem, rechtopstaand, tekening langs weerszijden)

Op die manier kunnen kinderen het verhaal beter plaatsen.

Door de lln in de huid te laten kruipen van de verschillende personages ontdekken ze wat ze denken en voelen bij het verhaal, wat het bijbelverhaal voor hen betekent, waarmee ze het associëren.

ACCOMMODATIE (verdiepen en confronteren)

De lln gaan op zoek naar de geloofsboodschap in het verhaal aan de hand van materiaal dat de lkr hen via een onderwijsleergesprek aanreikt:

- een krantenbericht over de geboorte van prinses Elisabeth, vol informatie over de baby, anekdotes uit de familiekring, als contrast met een 'geboorte- en kindheidsverhaal'

- de betekenis van een 'geboorte- en kindheidsverhaal'.

Door de tekst te onderzoeken, door het zoeken en begrijpen van metaforen en woordgebruik die duidelijk maken wie God wil zijn voor de mensen, zien de lln de betekenis van de tekst als uitnodiging tot geloof, hoop en liefde.

INTEGRATIE (actualiseren)

Om het verhaal te verbinden met concrete situaties uit het leven van de lln, vraagt de lkr op zoek te gaan naar een ervaring, nl. een ontmoeting waarbij je met een buitengewoon grote vreugde werd vervuld.

Met de koninklijke muziek van het lied 'A la Berline Postiljon' op de achtergrond wordt van de ervaringen een vrolijke sterrenslinger gemaakt, als herinnering aan de les en aan alle ervaren vreugde.

AANDACHTSPUNT VOOR DEZE LES

BORDSCHEMA: een werkelijkheidsgetrouwe weergave met kleuren, rekening houdend met de beschikbare ruimte, screenshots van de belangrijkste stappen op het digibord

/

T Lesgang en Leerinhouden		Didactische werkvormen Materiaalgebruik Organisatie
	1. INLEIDING	
3'	gaan zitten in kring rond verhaalopstelling en luisteren naar muziek	
	muziek: Ganglåt, Didier François en José Toral	Lkr heeft stoelen in een kring gezet. Lkr heeft in het midden het verhaal opgesteld. Lkr heeft muziek opgezet.
	2. KERN	
5'	2.1. luisteren en kijken naar bijbelverhaal	
	<p><i>Vanuit het Oosten kwamen drie wijzen naar Jeruzalem.</i> (Wijzen verplaatsen naar Jeruzalem) <i>“Waar is de pasgeboren koning van de Joden? Want wij hebben zijn ster zien opkomen en wij zijn gekomen om Hem onze eerbied te tonen.”</i> <i>Koning Herodes schrok van deze boodschap. Eerst liet hij de hogepriesters en schriftgeleerden bij hem komen. Zij legden hem uit dat, volgens de heilige Schriften, de Messias in Betlehem zou geboren worden. Daarna riep Herodes de drie wijzen bij zich en vroeg wanneer exact de ster verschenen was. Hij beval de wijzen op zoek te gaan naar het kind in Betlehem.</i> <i>Zo trokken de drie wijzen naar Betlehem.</i> (Wijzen verplaatsen naar Betlehem) <i>De ster die ze hadden zien opkomen, ging nu voor hen uit, tot ze bleef staan boven de plaats waar het kind was. Toen ze de ster en het kind zagen, werden de drie wijzen met buitengewoon grote vreugde vervuld. Ze gaven kostbare schatten als geschenk: goud, wierook en mirre.</i> (Schatten verhangen naar ezel van Jozef, Maria en Jezus) <i>Na hun bezoek aan het koningskind keerden de drie wijzen terug naar hun land.</i> (Wijzen verplaatsen naar Oosten) <i>Een droom had hen gewaarschuwd niet langs Herodes te passeren, maar langs een andere weg terug te keren.</i> <i>Ook Jozef werd in een droom gewaarschuwd: “Sta op, neem het kind en zijn moeder mee en vlucht naar Egypte. Want Herodes bedreigt het kind met de dood.”</i> (Jozef, Maria en Jezus verplaatsen naar Egypte) <i>Toen Herodes begrepen had dat de drie wijzen hem hadden misleid, werd hij woedend. Hij liet in Betlehem en heel de omgeving alle jongetjes van twee jaar en jonger ombrengen.</i> <i>Jaren later, na de dood van Herodes,</i> (Herodes neerleggen) <i>vestigt Jozef zich met zijn gezin in Nazaret.</i> (Jozef, Maria en Jezus verplaatsen naar Nazaret)</p>	aanschouwelijk aanbiedende werkvorm
10'	2.2. zich inleven in de hoofdfiguren van het bijbelverhaal	

T	Lesgang en Leerinhouden	Didactische werkvormen Materiaalgebruik Organisatie
	<p><i>Weet iemand wie dit verhaal geschreven heeft? Uit welk boek komt het verhaal?</i> (antw.: uit het evangelie volgens Matteus) 2de hoofdstuk uit het evangelie volgens Matteus: "Van Betlehem naar Nazaret". tussen 1ste hoofdstuk: "Herkomst en naamgeving van Jezus". 3de hoofdstuk: "Verkondiging en doop door Johannes".</p> <p><i>Wie zijn de hoofdfiguren in het verhaal?</i> (antw.: de drie wijzen en koning Herodes)</p> <p>interview met de hoofdfiguren: mogelijke vragen aan Herodes: - <i>Wat dacht je toen de wijzen je over Jezus vertelden?</i> - <i>Wat voelde je toen?</i> - <i>Waarom was je jaloers?</i> - <i>Waarom vroeg je die wijzen om je te vertellen waar Jezus geboren was?</i> - <i>Wat denk je dat er met Jezus is gebeurd na de kindermoord in Betlehem?</i> mogelijke vragen aan de wijzen: - <i>Hoe voelde jij je toen je Jezus hebt ontmoet?</i> - <i>Met welk gevoel stapte je buiten?</i> - <i>Heeft deze ontmoeting voor jou iets veranderd in je leven? Wat dan?</i></p>	<p>4 lln leven zich in in de rollen van Herodes en de drie wijzen. De andere lln stellen vragen.</p> <p>rollenspel</p>
10'	2.3. verwoorden van de boodschap in het bijbelverhaal	
	<p><i>Het verhaal bevat heel wat historisch gebeurde feiten. Welke waarheden bevat dit verhaal?</i> (ster, koning Herodos, oude geschriften die de Messias aankondigen,...)</p> <p><i>Hoe wordt Jezus in het verhaal genoemd?</i> (pasgeboren koning, Messias, kind, koningskind)</p> <p><i>Waarom vertelt Matteus dit verhaal? Wat wil Matteus vertellen, denk je?</i> <i>Wil Matteus ons informeren over de baby Jezus of over de jeugd van Jezus? Wil hij herinneringen vertellen uit de familiekring van Jezus?</i> (Het verhaal heeft niet de bedoeling ons te informeren over de jeugd van Jezus. Eigenlijk wist Matteus daar niets van. Ook de eerste christenen en de leerlingen van Jezus hadden het begin van Jezus zijn leven niet meegemaakt. Bovendien heeft Jezus veel verhalen verteld, maar nooit over de wonderbare gebeurtenissen bij zijn geboorte. Het is niet Matteus zijn bedoeling om privé herinneringen uit de kring van Jezus familie en bloedverwanten te verzamelen.) <i>Zie je een verschil met het bericht over de geboorte van</i></p>	<p>Lln krijgen tekst.</p> <p>onderwijsleergesprek</p>

T	Lesgang en Leerinhouden	Didactische werkvormen Materiaalgebruik Organisatie
	<p><i>prinses Elisabeth?</i></p> <p>uitleggen van het verschijnsel 'geboorte- en kindheidsverhaal': In de oudheid was het gebruikelijk om iemand te eren door een toepasselijk geboorteverhaal te schrijven, een soort legende. Aan grote persoonlijkheden, godsdienststichters, leiders of koningen schreef men een wonderbare geboorte toe. Het verhaal van Matteus is zo'n 'geboorte- of kindheidsverhaal'. Geboorte- en kindheidsverhalen willen alvast alle gegevens aankondigen die in het latere leven van de persoonlijkheid waarover het verhaal gaat een belangrijke rol spelen. In deze verhalen vertelt de schrijver dus eigenlijk over de volwassene. Wat je leest over het kind, zegt iets over de volwassenen. Van de 4 evangelisten zijn er 2 die een kindheidsverhaal schreven: Matteus en Lucas.</p> <p><i>Wat wordt er over de volwassen Jezus verteld in het verhaal van Matteus?</i> (antw.: Matteus schrijft een echt verhaal dat bij de geboorte van een zoon van God past. Al vanaf zijn geboorte was Jezus anders dan de gewone mensen. Vanaf het eerste ogenblik van zijn leven is Jezus de Messias die heil en redding brengt (zie de vreugde die de drie wijzen ervaren).</p> <p><i>Waarom vertelt Matteus dit verhaal? Wat wil Matteus vertellen, denk je?</i> Matteus wil ons overtuigen van de komst van de zoon van God. Hij wil ons doen geloven dat de Messias is gekomen. En geloven is net zeker zijn van de dingen die je niet ziet. Het geboorteverhaal van Matteus is een geloofsverhaal (en geen feitenrelaas). Typisch voor een geloofsverhaal zijn de vele symbolen.</p>	
	<p>3. VERWERKING</p>	
10'	<p>3.1. verbinden van de in het bijbelverhaal gebruikte beelden en symbolen met de betekenis</p>	
	<p><i>Welke beelden of symbolen heeft Matteus in zijn verhaal gebruikt om het koning zijn van Jezus te benadrukken?</i> <i>Zoek in de tekst en kijk naar het materiaal dat ik gebruikte om het verhaal te vertellen.</i> <i>Wat kan de betekenis zijn van het beeld of symbool?</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - de spanning tussen 'koning Jezus' (nederigheid) en 'koning Herodes' (hoogmoed). Jezus is de nieuwe koning waar je hele andere dingen van mag verwachten. Een koning die niet uit is op wereldlijke 	<p>partnerwerk Lln duiden per twee/drie beelden en symbolen aan in de tekst.</p> <p>Lln krijgen werkblad.</p> <p>Lkr en Lln overlopen de gevonden beelden en symbolen.</p>

T	Lesgang en Leerinhouden	Didactische werkvormen Materiaalgebruik Organisatie
	<p>macht, maar een koning die uit is op de realisatie van het Rijk Gods. Het werkelijke koningschap - zoals de volwassen Jezus zal laten zien - is dienend. Jezus heeft zijn leven lang laten zien wat dat betekent en tot wat voor keuzen dat leidt. Het koningskind maakt de wereldlijke koning bang. Herodes is bang dat het kind zijn macht aantast. De vlucht naar Egypte en de kindermoord schetsen een droevige sfeer waarin de Messias wordt geboren.</p> <ul style="list-style-type: none"> - De geboorte van een koningskind is niet niets en is aan de drie wijzen aangekondigd met een bijzondere ster. - De drie wijzen uit het oosten bevestigen de wijsheid van deze pasgeboren koning. Ze komen Hem hun eerbied tonen. Ze schenken kostbare schatten, die je schenkt aan koningen, zoals goud, wierook en mirre. - De aanbidding van de wijzen uit het Oosten. Wat Jezus kwam vertellen, is bedoeld voor de hele wereld. Al bij zijn geboorte komen mensen uit verre volken. Niet de joden herkennen Jezus, maar de wijzen uit een vreemd land. 	
5'	3.2. opschrijven van eigen ervaring	
	<p><i>De drie wijzen werden met buitengewoon grote vreugde vervuld bij het zien van het koningskind. Ze geloven dat ze de Zoon van God hebben ontmoet.</i></p> <p><i>Heb je zelf al eens een iemand ontmoet waarbij je met een buitengewoon grote vreugde werd vervuld, gewoon door de ontmoeting? Hoe voelde die vreugde? Wat deed die vreugde met je? Hoe keerde je terug naar huis, met veel kracht en energie, met zin in het leven, met goesting om iets te doen?</i></p> <p>(Lkr kan een eigen ervaring vertellen.)</p>	<p>individuele opdrachtsvorm Lln schrijven eigen ervaring in gekleurde spiraal.</p>
	4. SLOT	
3'	maken van sterrenslinger	
	<p>uitknippen van de spiraal ophangen van de spiraal aan slinger met sterren</p> <p>ondertussen speelt het lied 'A la Berline Postiljon' http://www.youtube.com/watch?v=UVR2AGOWf-M Herman Van Veen & Ton Koopman</p>	